

JAARVERSLAG 2014
Stichting OKB

Stichting Oekumenisch Kerk- en Buurtwerk Amsterdam Oost

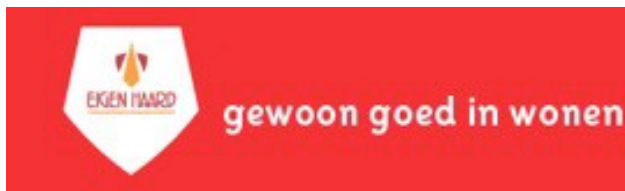
Presentie in zelfbeheer jaar 2

Inloophuis Czaar51 en Stichting OKB werden in 2014 gesteund door.....	3
Voorwoord.....	4
Inleiding.....	5
2014: 2e jaar van Presentie in zelfbeheer	6
Journal 2014.....	7
Nieuwe ontwikkelingen in en rond Czaar51.....	8
Het netwerk rondom Czaar51 en Stichting OKB	10

Inloophuis Czaar51 en Stichting OKB werden in 2014 gesteund door....

In 2014 hebben een aantal fondsen de activiteiten van OKB financieel ondersteund. We zijn hen daar dankbaar voor en hopen dat zij in dit verslag een bevestiging vinden dat hun bijdrage op een goede manier is besteed.

Konferentie Nederlandse Religieuzen/Projecten in Nederland droeg bij aan het project **Presentie in zelfbeheer**. Stichting OKB is dankbaar voor de trouwe steun van de Nederlandse religieuzen. We hopen naar hun bedoeling en inzicht ermee te werken.

Woningcorporatie Eigen Haard, heeft royaal bijgedragen aan de vernieuwing van de ruimtes van Czaar51 en aan de optimalisering van de toegankelijkheid. Daardoor beschouwen we onze huisbaas nu ook als onze partner in onze inzet voor een betere buurt en een beter leven voor onze burens.

Stichting Rotterdam steunde de organisatie van de Truus Schilp-lezing.

De protestantse kerkgemeente in Amsterdam steunde de dagelijkse openstelling en activiteiten van Czaar51 net als de voorgaande jaren met een financiële bijdrage. Bovendien denken de kerken in Amsterdam Oost met ons mee en stonden open voor onze ervaringen in de buurt

Stadsdeel Amsterdam Centrum

heeft ook in 2014 de vaste lasten (huur, gas en licht, telefoon) van het Inloophuis voor haar rekening genomen.

Roomsche Catholijk Oude Armen Kantoor

Het RCOAK steunt het project 'Presentie in Zelfbeheer' waardoor Czaar51 steeds meer een vertrouwde ontmoetingsplaats is, door bewoners zelf beheerd.

Voorwoord

Stichting Oekumenisch Kerk- en Buurtwerk Amsterdam Oost doet verslag van het werk van de stichting in 2014. In dit werk staat al veel jaren het Inloophuis Czaar51 centraal. We zijn heel blij ook in dit jaarverslag weer te kunnen vertellen over het de levendige ontwikkeling van dit belangrijkste project van onze stichting. 2014 was het jaar waarin het tweejarig project Presentie in Zelfbeheer afgesloten werd. We hadden in november een gesprek met een grote en trouwe sponsor van ons werk. In dat gesprek gaven wij aan hoe we toewerkten naar volledig zelfbeheer door de buurtbewoners van het Inloophuis en de activiteiten die daar in plaatsvinden. Tot onze verrassing reageerden de accountbeheerders van onze sponsor niet met ongeduld op de lange duur van het proces maar juist omgekeerd. Zij vroegen ons of het wel realistisch en verstandig was om toe te werken naar het volledig overdragen van het beheer van het huis en van het programma aan de vrijwilligers. We weten dat er veel expertise is bij deze en ook bij andere fondsen die ons door de jaren heen met financiële bijdragen in staat hebben gesteld ons werk te doen. Het voelt daarom als een grote steun voor onze aanpak dat juist deze expertise en de trouw waarmee ons werk al zo veel jaar gesteund wordt ons bevestigt.

We hopen dat we er in dit korte jaarverslag in slagen u als lezer een duidelijk beeld te geven van het reilen en zeilen van Czaar51 en het groeiend vermogen tot zelfbeheer. Daarnaast vertellen we over de andere activiteiten van onze stichting in Amsterdam Oost waarmee we hopen bij te dragen aan een vreedzame samenleving nu en in de toekomst.

D.Th. Kuiper
voorzitter bestuur Stichting OKB

Inleiding

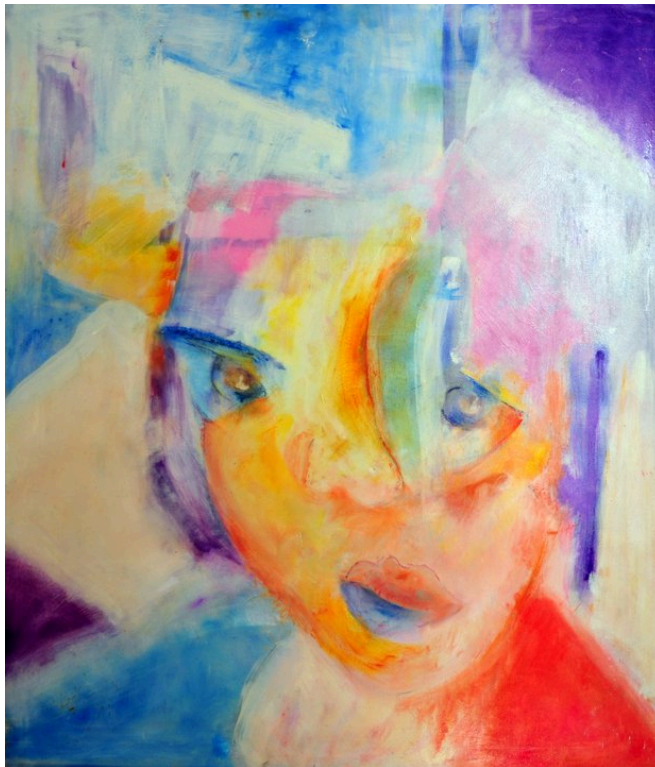
Op de Czaar Peterstraat, nummer 51 is al jaren een plek in de buurt waar burens elkaar ontmoeten, zichzelf kunnen zijn en waar plaats is voor hun activiteiten. Een buurthuiskamer voor een heel diverse groep. Subsidie van het stadsdeel maakt het mogelijk dat bewoners zelf vormgeven aan hun buurthuiskamer, als plek voor ontmoeting. Daarmee draagt het bij aan de WMO doelstellingen van het stadsdeel: bewoners nemen zelf verantwoording voor welzijnsvoorzieningen. Het stadsdeel subsidieert de huur van inloophuis Czaar51 en andere vaste lasten als verwarming en verlichting. De overige fondsen maken het mogelijk om het groeiproces naar zelfbeheer te ondersteunen. Het zelfbeheer krijgt vorm in een vaste groep vrijwilligers: de beheergroep. De beheergroep bestaat uit bewoners uit de buurt die in het inloophuis eigen activiteiten organiseren.

Stichting OKB kent een bestuur dat bestaat uit vier leden die niet te ver van het Inloophuis wonen en een verbinding hebben met kerken in Amsterdam Centrum en Oost.

In dit jaarverslag komt aan de orde wat er zoal aan activiteiten heeft plaatsgevonden het afgelopen jaar. We onderscheiden vaste wekelijkse activiteiten en eenmalige activiteiten. Daarnaast vertellen we over de stappen die gezet zijn op het pad naar zelfbeheer van het Inloophuis.

Het jaarverslag is geïllustreerd met reproducties van schilderijen van Astrid Swaager. Astrid was medewerkster van Czaar51 tussen 1995 en 2012 en bleef na haar pensionering nog graag als buurtbewoonster het Inloophuis bezoeken. Zij overleed in 2014 na een kort ziekbed.

Het kerk en buurtwerk in Amsterdam Oost (verder: OKB) werd opgericht in 1988 en inloophuis

Czaar51 opende enkele jaren later, in 1992 haar deuren. Aanvankelijk in één kleine winkelruimte, later op de locatie waar het nu nog is gevestigd maar met alleen de benedenverdieping. Later kwam ook de bovenverdieping er bij. Het ontwikkelen van een Eigen Plek voor buurtbewoners in de vorm van het Inloophuis is het stramien voor andere projecten die binnen dat kader vorm krijgen. In 2011 werd “ Een eigen plek” uitgegeven. In dit boek dat door Bert van Schagen is geschreven op basis van zijn ervaring als pastoraal opbouwwerker in dienst van OKB wordt de methodiek van de sociale broedplaats beschreven. Dat gebeurt door het ontstaansproces van Stichting TROOST als

casus te beschrijven. TROOST is een cliëntgestuurd initiatief waarin mensen met een psychische handicap voor elkaar een ontmoetingsplek hebben georganiseerd die in de weekenden afleiding en ontmoeting biedt. Deze methodiek Sociale broedplaats is nog steeds basis van het aanbod van Stichting OKB aan de buurt. Maar samenhangend met de verandering van de buurt is ook het Oecumenisch Kerk- en Buurtwerk veranderd. Direct zichtbaar is de grotere participatie van moslimvrouwen in het Inloophuis. Een deel van deze vrouwen weet zich in een ontwikkelingsproces van zo'n tien jaar te organiseren in een eigen stichting. De stichting heet AlForas (= Kansen voor iedereen) en het lukt hen steeds beter eigen activiteiten op te zetten ook buiten het Inloophuis. De bevolking van de Oostelijke binnenstad is meer divers geworden. Dat is niet alleen te danken aan de verandering van de bevolkingssamenstelling van Amsterdam Centrum maar zeker ook door de grootscheepse vernieuwing van de buurt. Er kwam een heel nieuw woongebied bij (Funenpark), door de aanleg van de trambaan en de renovatie van bijna alle woningen en bedrijfsruimtes aan de Czaar Peterstraat. De vernieuwing van Czaar51 kreeg vorm in het project Sociale broedplaats.² dat in de jaren 2011 en 2012 is uitgevoerd.

2013 is het eerste jaar van Czaar51 als Inloophuis in beheer bij de buurt. Er zijn vanaf dit jaar geen vaste medewerkers meer in dienst bij de Stichting OKB en buurtbewoners hebben het voor het zeggen in het Inloophuis. Er is nog wel ondersteuning die georganiseerd is op projectbasis: het project Presentie in zelfbeheer. Het is een 2-jarig project dat loopt tot eind 2014. Binnen dit project is gemiddeld 10 uur per week ondersteuning beschikbaar voor de buurtbewoners die Czaar51 bezoeken en het samen maken tot een huiskamer voor de buurt.

2014: 2e jaar van Presentie in zelfbeheer

Het huis Czaar 51 heeft een belangrijke functie in de buurt. Buurtbewoners komen graag in Czaar51, zij ontmoeten elkaar en praten over wat hen bezighoudt. Zij lezen, eten, spelen, onderrichten of vermaken elkaar. Heel wat lief en leed wordt gedeeld. Mensen voelen zich er "minder alleen voor staan" en minder eenzaam.

Er zijn in de afgelopen twee jaar verschillende direct betrokkenen bij het inloophuis overleden. Mede daardoor heeft aandacht voor het individuele lijden in het Inloophuis een duidelijker plek gekregen. Dat heeft fysiek vorm gekregen in een herdenkingshoek in de Inloopruimte. Het geeft soms discussie maar is ook aanleiding voor het delen van verdriet.

Het inloophuis heeft als doelstelling veilige ruimte te bieden aan buurtbewoners die dat nodig hebben en biedt mogelijkheden voor hen om met elkaar activiteiten als koken, kaarten, huiswerkondersteuning te organiseren. De aandacht voor het lijden van individuele personen is een aangrijpingspunt voor ontwikkeling van de presentie in de buurt in handen van buurtbewoners. Daar was het in het project Presentie in Zelfbeheer, om begonnen. De uitdaging is om met buurtbewoners te werken aan het "er voor elkaar zijn" over de grenzen van culturele en religieuze diversiteit heen.

Buurtbewoners zien Czaar51 als hun huis en zij beheren het huis al voor een groot deel zelf. Er worden verschillende activiteiten gedaan door verschillende groepen uit de buurt, elke activiteit heeft direct of indirect een vertegenwoordiger in de beheergroep. De beheergroep is dus een mix van vertegenwoordigers van allerlei groepen in het huis.

Conclusie: Een groot deel van de doelstelling van het 2-jarig project Presentie in zelfbeheer is verwezenlijkt maar het proces vraagt tijd en dat maakt ook na afloop van dit project begeleiding en ondersteuning nog onmisbaar.

Journal 2014

In Czaar51 beginnen na de kerstvakantieweken met andere dan de gewone activiteiten in de tweede en derde week van januari 2014 weer de volgende *vaste activiteiten*:

- zaterdagmiddag zijn er de tienermeisjes die huiswerk komen maken en gezellig samenzijn
- zaterdagavond is het tijd voor de Eat&Meet van Claudia
- zondagmiddag is er een moslimvrouwengroep
- maandagochtend is de vrouwengroep van Kheira, die ook op donderdag en vrijdagochtend bij elkaar komt
- maandagmiddag is er een studiegroepje met Rhimou
- dinsdagochtend wordt het huis schoongemaakt door Khidane
- dinsdagavond is de klaverjasvereniging van Ad en Coby present
- woensdagochtend is de open Inloopochtend van Harm
- woensdagmiddag wordt het huis overgenomen door de vrouwengroep van Aziza
- donderdagmiddag houdt de wijkagent spreekuur
- donderdagavond kookt Ad en komt de eetgroep
- vrijdagmiddag komen 4^e en 5^e groepers oefenen in rekenvaardigheid bij Amanie
- vrijdagavond is er een gezellige inloop onder leiding van buurvrouw Bea

Dit is het wekelijkse schema dat heel 2014 blijft gelden. Het hangt in de vitrine buiten en de buurtbewoners die deze activiteiten organiseren nemen deel aan de beheergroep. Dit betekent dat er elke dag van de week iets in Czaar51 gebeurt. Er blijft dus maar weinig ruimte over voor incidentele activiteiten omdat het huis te klein is om echt verschillende activiteiten tegelijk onderdak te bieden.

Toch gebeurt dat soms wel. Zo is er een klein groepje mensen, dat zich bezinningsgroep noemt, dat eens in de zes weken bij elkaar komt op de vrijdagavond en dan de bovenruimte gebruikt terwijl beneden de Inloopavond van Bea is. In de loop van 2014 komt er op de maandagmiddag en de donderdagmiddag een spreekuur over Marokkaans familierecht bij dat aansluit op de vrouwengroep die 's morgens plaatsvindt.

Enkele keren per jaar komt de huurdersvereniging (bewonerscommissie) om in het Inloophuis te vergaderen en ook de ondernemersvereniging van de Czaar Peterstraat vergadert een avond in Czaar51.

Op 27 maart wordt een vrolijke herdenkingsdag georganiseerd ter herinnering aan Martha, de gepensioneerde medewerkster van het Inloophuis die vorig jaar onverwacht overleed.

In april is er een tentoonstelling van de schilderijen van Astrid. Astrid is de tweede van de pas gepensioneerde medewerksters van het Inloophuis die komt te overlijden. Ze was een vaste bezoeker van het Inloophuis geworden, met haar hondje. Kort voor haar overlijden kan ze zelf de tentoonstelling nog openen met een korte uitleg over de tentoongestelde schilderijen speciaal voor de moslimvrouwen. Gezamenlijk gaat een grote groep buurtbewoners naar de afscheidsbijeenkomst van Astrid.

Op 2 juni wordt voor Stichting OKB samen met de Muiderkerkgemeente weer een Truus Schilplezing georganiseerd. Dit jaar spreken Lineke Joanknecht (Eigen Kracht beweging) en Rosaline Israel (Leefgemeenschap Oudezijds 100) over grenzen tussen helper en geholpene en eigen kracht van wie hulp nodig heeft.

In de maanden juni en juli wordt een korte training "praten met je puber zoons en dochters" gegeven voor Marokkaanse moeders. Op 7 november organiseert het Inloophuis een dialoogtafel in het kader van de Amsterdamse Dag van de Dialoog. Dit jaar is het thema: "ik sta op voor...". De dialoogtafel is voor de deelnemers een succes en deze dag is aanleiding voor twee van de vrijwilligsters om zelf een training Gespreksleider te gaan volgen. Deze wordt gegeven door de Stichting Dialoog in

Actie.

Twee keer vergaderen Beheergroep en bestuur van de Stichting OKB gezamenlijk. Eerst is er een gezamenlijke maaltijd, aansluitend vergadering.

Er is een politievoorlichtingsbijeenkomst speciaal gericht op de Marokkaanse buurtbewoners over Veiligheid thuis. Deze bijeenkomst is een groot succes doordat een grote groep uit de doelgroep de bijeenkomst bijwoont. Dat lukte eerder niet in het buurthuis een paar straten verderop.

Op 28 mei wordt de jaarlijkse Hemelvaartdialoog georganiseerd door het Breed Interreligieus Overleg in de Muiderkerk. Onderwerp van de inleidingen is het verhaal van Moshe, Mozes, Moussa. De vrouwen van Czaar51 verzorgen de catering en maken de bijeenkomst daardoor ook mee.

Door activiteiten zoals de drie laatstgenoemde, waar stichting OKB actief in participeert, worden lijntjes gelegd tussen de buitenwereld en de wereld binnen in het Inloophuis, waar de ontmoetingen tussen verschillend gelovigen dagelijkse kost is.

Nieuwe ontwikkelingen in en rond Czaar51.

Dit jaar is het tweede jaar van het project Presentie in zelfbeheer. Doel van het project is om verder te werken aan het zelfbeheer door buurtbewoners van hun Inloophuis en daarbij speciaal aandacht voor het in stand houden van het principe van Presentie als basis voor het functioneren van het Inloophuis. Er is externe ondersteuning voor dit project ingehuurd door Stichting OKB. Allereerst door Harm Puite, die werkt onder de bedrijfsnaam Noharm, gemiddeld voor 10 uur per week in te zetten als begeleider van het Inloophuis en ondersteuner van de Beheergroep. Daarnaast is het Kor Schip-persinstituut dat een grote expertise heeft in de ondersteuning van inloophuizen en andere vergelijkbare projecten gevraagd een aantal uren coaching te bieden bij het proces naar zelfsturing en het bestuur verder te adviseren op dit traject. Daarvoor wordt Titus Schlattman ingezet. Hij heeft als buurtpastor in Utrecht al enige jaren ervaring met processen naar zelfbeheer in buurtvoorzieningen en werd bekend door zijn boek hierover: *Zo wordt het spel gespeeld*¹. Er zijn in 2014 vier bijeenkomsten met de beheergroep onder leiding van Titus Schlattman. Hij weet op meesterlijke wijze door vragen en aanmoedigen de deelnemers aan de Beheergroep te verlokken tot het zetten van de volgende stappen naar zelfstandig opereren.

Het inloophuis Czaar51 wordt door de ontwikkelingen in de samenleving en het beleid van de Nederlandse overheid steeds meer van voorloper tot voorbeeld als het gaat om zelfbeheer. Het zijn hier geen nieuwe vrijwilligers die de rol van de professionals komen overnemen maar het zijn dezelfde buurtbewoners die al jaren van het Inloophuis gebruik maken die nu zelf de verantwoordelijkheid voor het voortbestaan van hun buurtvoorziening hebben opgepakt. Dat zij het zelf zijn, die deze handschoen oppakken, is tegelijk hun kracht en hun achilleshiel. Hun kracht omdat zij verbonden zijn met het huis, het als hun eigen huis ervaren en het daarom niet gemakkelijk zullen loslaten maar het is ook hun achilleshiel omdat zij hier vaak zijn gekomen als mensen die steun zochten, zich zwak voelden en zich afhankelijk hebben gevoeld van de opvang die de professionele medewerkers van het Inloophuis hen boden. Nu moeten zij zich zelf ook sterk kunnen voelen en zelf de brede schouder en de begrijpende toehoorder zijn die zij toen hier gezocht hebben. Om die rolwisseling aan te kunnen vereist oefening. Het maakt echter wel dat Czaar51 nog steeds een behoorlijk unieke buurtvoorziening is. Duidelijk is in deze twee projectjaren geworden:

- Presentie, openheid en omzien naar elkaar is belangrijk in het Inloophuis
- de Inloop-functie moet verder gestalte krijgen. Buiten de tijden van de vaste activiteiten is

¹ Uitgave van Van de Ros communicatie, 2012

niet altijd iemand aanwezig in het huis, tijdens vaste activiteiten is het huis niet altijd open voor incidentele bezoekers.

- het zelfbeheer van het huis begint duidelijk vorm te krijgen maar is nog niet volledig, ook nog niet aan het eind van 2014.
- Het vergt over eigen grenzen (van cultuur, de eigen activiteitengroep) heen kijken om samen het huis te beheren. Over het algemeen lukt dat. Als problemen zich voordoen kunnen die meestal in een vroeg stadium uitgesproken of opgelost worden. Dat gaat nog niet zonder een vorm van externe begeleiding.
- Naar aanleiding van dit verslag is een vervolgproject opgesteld voor 2015 en verder. Daarin wordt aangesloten op de hier gesignaleerde ontwikkeling en de daarin genoemde behoeftes.

Het is al doende uitzoeken in dit verzelfstandigingsproject en de begeleiding door Titus Schlattman is in dit proces heel belangrijk. Met name op het punt van het delen van zijn ervaring met zelfbeheer en de processen daar om heen. Dit vraagt tijd. Resultaten kunnen worden benoemd en geteld maar zijn niet meer dan een indicatie van de voortgang in het proces naar verzelfstandiging.

Czaar51 beschikt over een toegankelijke inlooppuimte met tafels en stoelen, een goed uitgeruste keuken, met allerlei bijhorende spullen. Er is een kleine kamer voor 1op1 gesprekken en een klein kantoortje met computer en printer en telefoon. Er is veel kastruimte en sommige kasten zijn in gebruik voor het bewaren van spullen die alleen door een specifieke groep worden gebruikt. Al die spullen worden gedeeld door de buurtbewoners die gebruik maken van het Inloophuis. Er is niemand die formeel het beheer heeft over al die spullen dus zijn er dikwijls informele overleggen over het gebruik van de spullen. De één voelt zich meer verantwoordelijk dan de ander, de één is preciezer of zuiniger op de spullen dan de ander, dus is er regelmatig iets te bespreken.

Eens in de maand komt de beheergroep bij elkaar. Er nemen vanaf de zomer van 2014 11 vrijwilligers deel aan de beheergroep: Naïma, Aïjsja, Bea, Waroenie, Fatiha, Ad, Pietro, Claudia, Kheira, Saïda, Rhimou. Twee van hen, Ad en Bea hebben de overleggen een aantal keren voorgezeten. Er is twee keer een vergadering geweest samen met het bestuur van de Stichting OKB. Er is vergaderd over zaken als:

- het onderhoud van het huis
- de boodschappen
- het huishoudgeld van het huis: wie draagt bij en hoeveel
- het bijhouden van voorraden
- schoonmaak
- verhuur voor eenmalig gebruik

- bekendheid in de buurt
- de organisatie van evenementen zoals een Nieuwjaarsbijeenkomst en een Open Dag tijdens het CzaarPeter festival van de ondernemersvereniging en de Dialoogtafels

Er zijn door de hele week activiteiten van groepen buurtbewoners in het Inloophuis. De meeste van die activiteiten trekken een vaste groep deelnemers. Dat geldt bijvoorbeeld voor de kaartclub, voor de studiegroepen van Marokkaanse vrouwen of de Surinaamse ontmoetingsgroep. Op woensdagmorgen, donderdagavond en vrijdagavond zijn er vaste activiteiten die laagdrempelig zijn en waar onverwachte bezoekers welkom zijn en mee kunnen doen.

Hier ligt een dilemma voor het Inloophuis: Vaste groepen zijn goed voor de binding en verantwoordelijkheid, maar er moet genoeg openheid blijven. Er zijn nu veel tijden waarop een vaste groep mensen uit de buurt samenkomt en er daarmee, bewust of onbewust, een drempel ontstaat voor toevallige voorbijgangers om ook binnen te gaan.

Het netwerk rondom Czaar51 en Stichting OKB

De ABG- parochie in Amsterdam Oost en de protestantse kerkgemeente Amsterdam Oost blijven op afstand bij het werk van stichting Oekumenisch Kerk- en Buurtwerk Amsterdam Oost betrokken maar hun mogelijkheden en middelen om het werk te steunen zijn veranderd. Zo heeft de ABG parochie aangegeven dat 2013 het laatste jaar is dat ze een financiële bijdrage kan leveren aan ons werk. De Muiderkerk gemeente (PKN) blijft ons werk wel met een financiële bijdrage steunen. Maar vanuit beide gemeenschappen blijft de betrokkenheid bestaan.

In mei gaat een groep buurtbewoners samen met kerkmensen van de PKA en de RK parochie mee naar de zondagse wake bij het Uitzetcentrum Schiphol Oost. Sommige van hen hebben zelf bekend die daar opgesloten zijn of waren. Er is regelmatig overleg met de diaconaal werker van Amsterdam Oost.

De stichting OKB is deelnemer aan het Breed Interreligieus Overleg (BIO) in Amsterdam Oost dat in 2015 10 jaar bestaat.

